

Mogelijk spreidt vleugels uit naar België

De Belgische markt biedt veel potentie voor investeerders die op zoek zijn naar rendement.

[Lees het nu](#)

1 okt 15:38

€51 mln aan recyclegeld voor elektronica blijft onbenut, toenemende kritiek op inzamelaar

Jasper Been, Noah Moeys, Joris Polman

De afgelopen jaren werd meer dan €51 mln recyclegeld voor elektronisch afval niet gebruikt. Het geld vloeit terug naar producenten als Samsung en Apple. Dat terwijl de recycle-doelen bij lange na niet worden gehaald. Experts zijn kritisch en spreken van een perverse prijsprikkel. De inspectie waarschuwt.

Steven van Eijck van Stichting Open (links) bij een inzamelpunt van elektrisch afval. Foto: ANP

In het kort

- Bedrijven als Apple, Samsung en Miele zijn verantwoordelijk voor de recycling van hun producten.
- De stichting die dat voor ze regelt, haalt al jaren de wettelijke inzameldoelen voor e-waste niet.
- Daardoor blijven miljoenen euro's bedoeld voor recycling onbenut en vloeien terug naar de producenten.
- Experts reageren ontzet en spreken van een 'perverse prijsprikkel'.

Dat kapotte laptops en koelkasten niet bij het restafval mogen is logisch. Maar dat fietslampjes, vapes en zelfs de ledverlichting uit de schoenen van kinderen naar de milieustraat moeten, is voor menig Nederlander onduidelijk. De afvalberg groeit. Volgens de Verenigde Naties werd er in 2022 een recordhoeveelheid van 62 miljoen ton aan e-waste geproduceerd. Een stijging van 82% ten opzichte van 2010.

Producenten en importeurs van elektronica, zoals Samsung, Bosch en Apple, zijn in Nederland wettelijk verantwoordelijk voor de recycling van 65% van hun producten. Die taak hebben ze uitbesteed aan Stichting Open, die namens het bedrijfsleven de inzameling regelt. Fabrikanten betalen per product een bijdrage aan Open. Dat loopt niet goed genoeg: de e-waste-inzameling bleef vorig jaar steken op 43%, in plaats van de verplichte 65%.

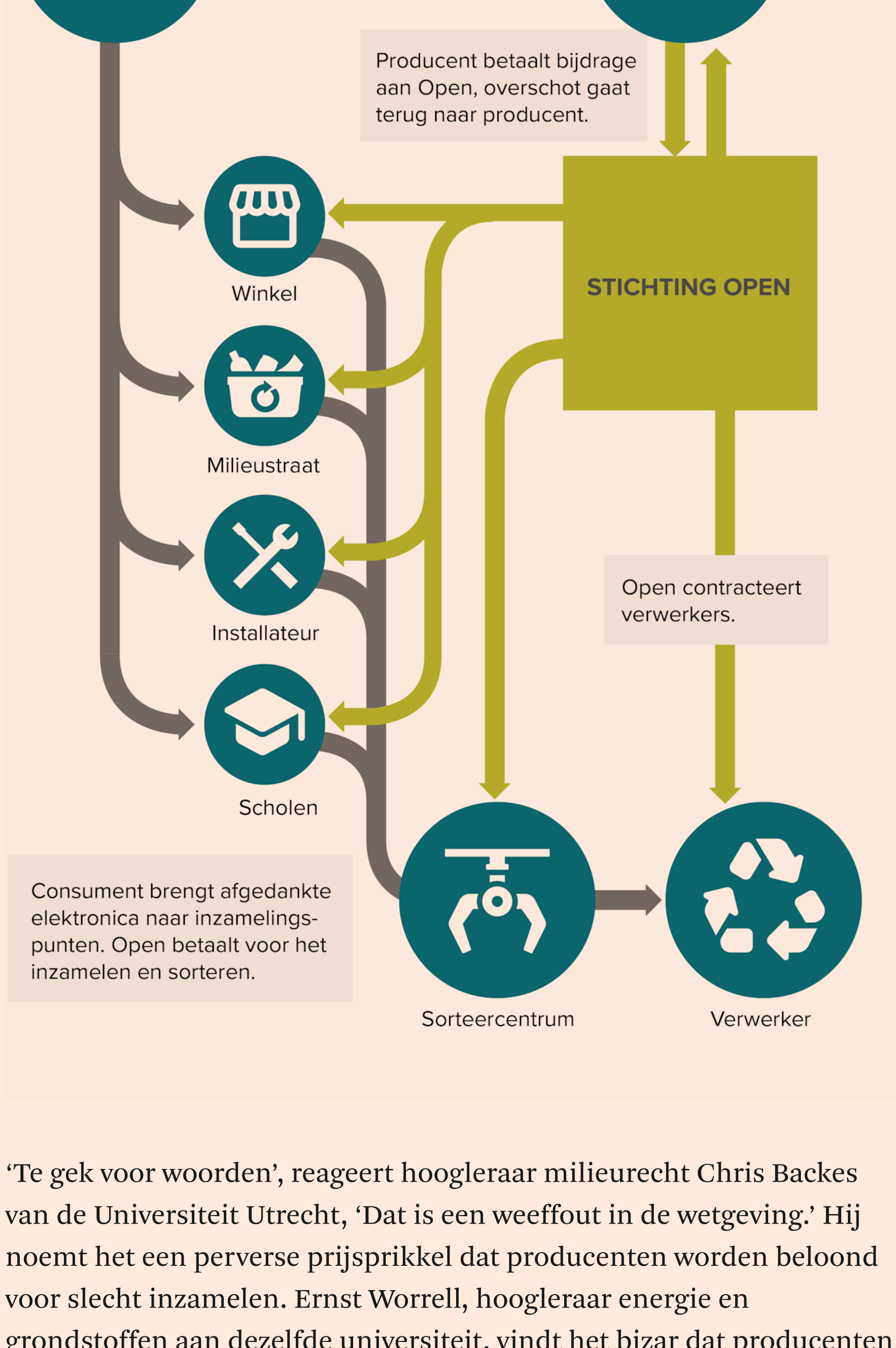
Wat blijkt? De stichting geeft lang niet al het geld uit dat ze binnenkrijgt van de producenten. De afgelopen drie jaar is €51 mln aan recyclegeld opgepot, geld dat uitgegeven had kunnen worden aan inzameling, recycling of marketing. Saillant detail is dat de ongebruikte miljoenen weer terugvloeien naar de producenten.

Weeffout in de wet

Dat onbenutte recyclegeld geeft Open terug aan fabrikanten door de afvalbeheerbijdrage — een vaste prijs per kilo of product — te verlagen. Zo betaalden producenten van airco's en warmtepompen in 2021 nog 9 cent per kilo aan afvalbeheerbijdrage. Dit jaar ligt dat bedrag op 1,5 cent per kilo. Bij 51 van de 71 productcategorieën zijn de bijdragen tussen 2021 en 2024 verlaagd. Inmiddels is €7,7 mln verrekend met de producentenbijdragen. In 2024 volgt nog eens €17,3 mln.

De stromen van het recyclegeld

Stichting Open ontvangt een bijdrage van producenten en betaalt voor het verzamelen, sorteren en verwerken van elektronisch afval.

'Te gek voor woorden', reageert hoogleraar milieurecht Chris Backes van de Universiteit Utrecht, 'Dat is een weeffout in de wetgeving.' Hij noemt het een perverse prijsprikkel dat producenten worden beloofd voor slecht verzamelen. Ernst Worrell, hoogleraar energie en grondstoffen aan dezelfde universiteit, vindt het bizar dat producenten overgebleven geld terugkrijgen. 'Dit is de wereld op z'n kop', aldus Worrell.

Stichting Open is het hiermee oneens. Voorzitter Steven van Eijck: 'Uiteindelijk is het geld van producenten, dat krijgen ze gewoon terug. Maar als producenten zis niet willen, dan is het een slechte inzameling. Want als zij er door de inspectie op worden aangesproken en een boete moeten betalen, is dat vele malen erger', zegt Van Eijck, voormalig staatssecretaris Financiën voor Lijst Pim Fortuyn.

Het is overigens niet voor het eerst dat er veel geld op de plank blijft liggen bij de inzameling en recycling van e-waste. Tot en met 2012 betaalden niet producenten maar consumenten een bijdrage bij de aankoop van hun elektronica. Van deze 'verwijderingsbijdrage' werd zo weinig uitgegeven dat de reserve opliep tot €220 mln. Daarop werd die afgeschaft. Tegenwoordig zit de bijdrage van consumenten verwerkt in de koopprijs.

Producenten betalen flink minder voor recycling e-waste

Producentenbijdrage voor recycling per kg of per stuk, in €
 Selectie van producten met verlaagde tarieven

	Tarief 2024	Tarief 2021
Airco	-83%	0,015
Rookmelder	-75%	0,03
Armatuur	-61%	0,14
Verwarmingsapparatuur	-56%	0,035
Ventilator	-46%	0,07
Boor	-43%	0,08
Koelkast	-41%	0,22
Geiser	-33%	0,02
Stofzuiger	-28%	0,13
Spelcomputer	-21%	0,04
Ledlamp	-17%	0,05
Wasmachine	-15%	0,11
Laptop	-7%	0,056

©FDI EH | Bron: Stichting Open

Dwangsommen

Onlangs gaf de Europese Commissie Nederland en andere lidstaten een tik op de vingers voor de slechte recycling van e-waste. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), belast met toezicht op leefomgeving, stuurde in mei een waarschuwing naar Open. Volgens Van Eijck kan de inspectie niet handhaven, omdat de stichting een 'inspanningsverplichting heeft en geen resultaatverplichting'.

De toezichthouder wuift dat weg. 'De ILT kan wel degelijk handhaven met als uitgangspunt het dichter benaderen van de inzamelnorm te nemen', zegt een woordvoerder. Bij een inspanningsverplichting is het al goed als je je best hebt gedaan, zegt ze, maar Open moet wel degelijk laten zien dat het halen van de doelstelling dichterbij komt. De woordvoerder noemt Verpact, inzamelaar van statiegeldverpakkingen, als voorbeeld. De ILT heeft Verpact dwangsommen tot €300 mln opgelegd. Dat toezicht begon een jaar geleden ook met een waarschuwingsbrief.

'Solide prestatie'

En meer geld uitgeven om toch de doelstellingen te halen? Zo makkelijk is dat niet, zo verdedigt Van Eijck zich. Hij legt uit dat apparaten steeds langer meegaan en er bovendien veel meer op de markt komen. 'Nederlandse huishoudens bezitten gemiddeld 131 elektronische apparaten', zegt de voorzitter. De 65% wordt berekend over het gemiddelde gewicht van alle elektronica die de afgelopen drie jaar op de markt is verschenen.

Maar ook de netto-inzameling is, ondanks de groeiende hoeveelheid apparaten, nauwelijks gestegen. In 2020 werd er 213.000 ton aan elektronica ingezameld, vorig jaar 219.000 ton. Tegenover deze lichte stijging stond een verdubbeling van de kosten door onder meer inflatie en duurder transport: van €36 mln in 2021 naar €72 mln in 2023. Daardoor had de stichting afgelopen jaar voor het eerst geen overschot, maar zelfs een tekort van €4 mln, blijkt uit cijfers van de stichting, die in handen zijn van het FD.

Inzameling e-waste blijft achter

Productie van elektronica en inzameling e-waste (exclusief zonnepanelen), in tonnen (x1000)

©FDI EH | Bron: Weee

Toch is Stichting Open best tevreden. Bij consumenten zat vorig jaar maar 21.000 ton aan e-waste in het restafval, zegt de stichting, tegenover het dubbele in bedrijfsafval. 'Op dit gebied heeft Open een zeer solide prestatie geleverd', aldus een woordvoerder. Hij legt uit dat de aandacht nu naar bedrijfsafval verschuift.

Betrokkenen uit de sector vinden het pijnlijk dat Open de 65% niet haalt. Het was immers die belofte die maakte van de stichting in 2021 een monopoliepositie verwierf en als enige de bijdragen van producenten kan innen. Andere recycle-initiatieven werden daarmee de kop in gedrukt.

Recyclen of repareren

In de sector is er discussie over de vraag wat nou echt circulair ondernemen is. Betrokkenen willen hergebruik en reparatie stimuleren, want dan krijgt een apparaat een tweede leven. Dat staat haaks op de inzameldoelstelling van Stichting Open, zegt Techniek Nederland, de brancheorganisatie voor de technische detailhandel. Alles wat wordt hergebruikt, telt niet mee voor de inzamelcijfers.

Martin Hof, branchemanager reparatie en consumentenelektronica bij Techniek Nederland, hoort van leden dat Open reparatie-initiatieven bemoeilijkt. 'Je kunt zoveel meer met afgedankte apparaten. Maar het feit blijft dat bij Stichting Open alle aandacht naar inzameling gaat', zegt Hof. Een betrokken producent die anoniem wil blijven zegt: 'Als je wel een vergoeding voor een wasmachine die de shredder ingaat, maar niet als je een product een tweede leven geeft.'

Een zo'n initiatief dat tegen de grenzen van de stichting aanloopt is Road2Work, waarbij mensen met afstand tot de arbeidsmarkt e-waste repareren. Oprichter Erik Schalk zegt €5 mln van Open te ontvangen per jaar. 'Ik wil heel graag opschalen in hergebruik', vertelt hij. 'Maar Open kan daar niet volmondig voor gaan, dat gaan ze niet organiseren of financieren.' Schalk verwijt dit de overheid die de wetgeving heeft bedacht.

Tegen het FD zegt Steven van Eijck dat hij de 65% helemaal niet wil halen. 'De doelstelling is achterhaald.' In plaats van recyclen wil hij inzetten op het repareren en refurbishen van apparaten, alleen is Open daar niet voor bedoeld. De reactie van Techniek Nederland is daarop duidelijk: 'Het is bij Open het één zeggen, het ander doen', zegt Hof. De producent voegt toe: 'Je merkt dat er bij de stichting geen enkele prikkel is om dingen slimmer of innovatiever te doen.'

Lees ook

- Inzameling van elektronisch afval loopt spaak in Nederland
- Bedrijfsleven op ramkoers met waakhond over statiegeldverhoging
- Hoe de machtige anti-statiegeldlobby tóch aan het kortste eind trok